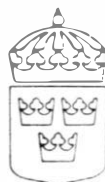

Motion till riksdagen

1989/90:N21

av Per-Ola Eriksson m.fl. (c)

med anledning av prop. 1989/90:44 om
statlig medverkan vid finansiering av export
m.m.

Mot.
1989/90
N21-23

Inledning

I proposition 1989/90:44 om statlig medverkan vid export behandlas bl.a. exportkreditgivningen, framför allt kriterierna för bedömning av garantier för långa garantier. Vissa förändringar föreslås, enligt föredraganden med syftet att få kreditgivningen att "gå ihop", åtminstone vad avser garantier med en kredittid på högst fem år (s.k. n-system). Målsättningen att verksamheten skall vara självbärande bör även på sikt gälla för längre och större krediter. I dessa fall skall dock även samhällsintresset vägas in i riksbedömningen (s.k. LT-system), bl.a. exportaffärernas betydelse för industriell utveckling och bibehållandet av teknisk kompetens. Exportkreditnämnden får här en större frihet att anpassa sin garantigivning efter de skiftande behov som skall uppstå. I övrigt föreslås inga förändringar i den statsstödda exportkreditgivningen. Detta innebär bl.a. att riksdagens beslut att möjligheterna att införa s.k. miljögarantier inte föranleder någon åtgärd från regeringens sida.

Propositionen beskriver inledningsvis på ett varken innehållsmässigt korrekt eller stilistiskt framgångsrikt sätt de dåvarande regeringarnas hantering av exportkreditfrågorna under "slutet av 1970- och början av 1980-talen". Föredraganden antyder att den dåvarande regeringen förde en oansvarig ekonomisk politik som bl.a. innebar att staten starkt subventionerade företagens exportaffärer. Vi delar inte denna uppfattning.

Formerna för statsunderstödda exportkrediter behandlades bl.a. av den dåvarande regeringen i den proposition om industripolitikens inriktning som förelades riksdagen våren 1981 (prop. 1980/81:130).

Föredraganden understryker vid sin behandling av argumenten för och emot statsunderstödda exportkrediter att strävandena att öka exporten inte motiverar statsunderstödda exportkrediter. Handeln med andra länder bör i stället baseras på produkter av svensk industri som har reella försteg framför andra länder att producera. En subventionering av det slag krediterna innebär är alltid problemfylld och bör helst undvikas.

Föredraganden konstaterar dock att ett beslut om ett avskaffande av statsstödet för exportkrediter skulle innebära en alltför stor omställning för den

svenska kapitalvaruindustrin. Andra länder använder subventioner på ett sådant sätt att Sverige inte ensidigt kan avskaffa stödet.

Mot. 1989/90
N21

Samtidigt konstateras dock i proposition 1980/81:130 av den dåvarande industriministern att den svenska industrin har ett långsiktigt intresse av att de subventioner andra länder ger trappas ned. I proposition 1980/81:130 betonades vidare att Sverige mycket aktivt internationellt skulle arbeta för att undanröja eller kraftigt minska exportkreditsubventioner. De förändringar som sedermera skett har således sin grund i de riktlinjer som lades fast i 1981 års industripolitiska proposition.

U-krediter

Den dåvarande regeringen öppnade 1980 vidare möjligheter till en mycket förmånlig kreditgivning till u-länder. I propositionen konstateras att det nuvarande systemet har karaktär av ett biståndsinstrument och syftar till att stödja utvecklingsprojekt i u-länderna. Vi vill från centerns sida i detta sammanhang betona vikten av en generös riskbedömning vid garantigivningen. Kraven på säkerheter i dessa fall får inte bli så hårda att det i princip blir omöjligt med hänsyn till såväl de ansträngda ekonomiska som osäkra politiska förhållanden som råder att satsa på projekt i dessa länder. Detta bör ges regeringen till känna.

Miljögarantier

I propositionen behandlas även frågan om införande av särskilda miljögarantier. Bakgrunden är att centerpartiet 1987 i en partimotion föreslog att exportkreditgarantier skall kunna utnyttjas vid export av miljövänlig teknik, t.ex. reningsteknik. Enligt centern skulle garantin kunna utnyttjas även till icke kreditvärda länder. Riksdagen biföll kravet. Regeringen tvingades mot sin vilja att ge exportutredningen tilläggsdirektiv i enlighet med riksdagens beslut. Utredaren har vid sin bedömning funnit det mindre lämpligt att EKN skulle kunna ge miljögarantier vid exportkrediter. Föredraganden följer utredaren och hävdar att en sådan garantigivning också skulle bryta mot GATT-reglerna utan att närmare motivera på vilket sätt detta sker.

Enligt vår mening torde oviljan att medge särskilda garantier vid miljöexport mera vara avhängig av den form frågan aktualiserades på. Detta är beklagligt. Vi anser att riksdagen nu bör fatta beslut om att miljögarantier skall införas. Motiven för detta är följande.

1. Föreningar känner inga gränser

Sveriges skogsmark och sjöar försuras av svavel som till 90 % kommer från andra länder. I dag bidrar Polen och Östtyskland lika mycket till det försurande nedfallet som vi själva. Svenska investeringar i miljöteknik gör störst nytta om de görs i länder där utsläppen är störst.

Sverige har ett speciellt intresse av att stödja miljöinsatser i vår närhet. En begränsning av utsläppen till såväl luft som hav i Östersjöområdet är viktig.

De största vinsterna för miljön i både Sverige och vårt närområde kan vi få om investeringarna görs där nedsmutsningen är som störst, t.ex. i Östeuropa. Det är därför viktigt för dessa länder att få tillgång till såväl ekonomiska som tekniska resurser för att genomföra reningen. Detta kan ske genom bl.a. luftvårdsfonder och exportkreditgarantier.

Mot. 1989/90
N21

2. Luftvårdsfond

Centern har tidigare föreslagit inrättandet av en internationell luftvårdsfond. Så har också riksdagen beslutat. Trots detta har regeringen ännu inte vidtagit några åtgärder på området. Etableringen av ett internationellt institut för miljövänlig teknik i Stockholm samt bidraget om 300 milj.kr. till Polen är inte detsamma som ett inrättande av en fond.

3. Exportkreditgarantier

De största miljöproblemen finns ofta i länder som dessutom har stora ekonomiska problem. Det är därför ännu mer viktigt att dessa länder kan erhålla stöd för att installera ny teknik. Exportkreditgarantier är ett bra instrument i detta sammanhang.

För att snabbt kunna lösa de svåra miljöproblemen måste vi frigöra oss från tankandet att vissa länder är kreditvärdiga och andra icke är det. Svenska staten måste vara beredd till ett högre risktagande vid export av reningsteknik och miljöteknik än som eljest är fallet. Det blir positivt för Sverige att nedfallet av föroreningar i landet minskar, även vid investeringar i andra länder.

Svensk industri har ett stort kunnande på reningsteknik. Vi har stora möjligheter att erbjuda bra reningsteknik till dessa länder. Denna exportindustri skulle också gynnas om det gavs möjlighet att utnyttja exportkreditgarantier vid export av reningsteknik.

Genom att utnyttja både fonder och exportkreditgarantier kan stora framsteg göras på miljöområdet. Det bör enligt vår mening vara möjligt, om den politiska viljan finns, att finna former för ett sådant system som är förenligt med gällande internationella avtal om i vilka former stöd får ges. Införande av miljögarantier skulle således kunna vara en väg att uppfylla något av de löften som regeringen givit om miljöåtgärder – en åtgärd som skulle kunna vara till fördel för såväl Sverige och svenska företag som länder i vår närhet med stora miljöproblem. De pågående förändringarna i Östeuropa kan därvid öppna nya möjligheter till ett ökat handelsutbyte.

Hemställan

Med hänvisning till det anförda hemställs

1. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om säkerhetsbedömningen vid medgivande av s.k. ukrediter,
2. att riksdagen med avslag på proposition 1989/90:44 i denna del godkänner de riktlinjer för exportkreditsystemet som förordas i mo-

tionen vad avser s.k. miljögarantier samt hos regeringen begär förslag om den närmare utformningen av dessa riktlinjer.

Mot. 1989/90
N21

Stockholm den 22 november 1989

Per-Ola Eriksson (c)

Börje Hörnlund (c)

Göran Engström (c)

Gunhild Bolander (c)

Ivar Franzén (c)

Jan Hyttring (c)

Roland Larsson (c)

Kersti Johansson (c)

Marianne Andersson (c)

Kjell Ericsson (c)

Håkan Hansson (c)

Sven-Olof Petersson (c)